

Nr 38.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dispositionen av viss kronoegendom; given Stockholms slott den 30 december 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Sam. B. Norup.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att vårdn och förvaltningen av viss del utav kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna (Räften¹) i Södra Sandby socken, Malmöhus län, skall överflyttas från domänstyrelsen till Lunds universitet.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, fråga om ändrad disposition av viss del utav kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna (Räfteu 1¹) i Södra Sandby socken, Malmöhus län, samt anför därvid.

Genom beslut den 29 november 1929 och den 15 juni 1934 ställde Kungl. Maj:t, bland annat, kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna, jämväl benämnda Råby ängar (Räfteu 1¹) i Södra Sandby socken, Malmöhus län, under domänstyrelsens vård och förvaltning. Enligt beslut av 1935 års riksdag (Prop. 1935: 97; Rskr. 82) har två områden om respektive 80,8590 och 8,6680 hektar av ifrågavarande kronoängar — vilka områden betecknats med litt. B respektive C å en av distriktslantmätaren Thorsten Thorselius år 1930 upprättad, av distriktslantmätaren Bror Gröné år 1933 kopierad karta — från och med den 14 mars 1935 överflyttats från domänstyrelsens till Lunds universitets vård och förvaltning. Enligt nämnda riksdagsbeslut skulle det åligga universitetet att upprätta fullgott stängsel mellan områdena och ett med litt. G å kartan angivet område samt att för framtiden deltaga i underhållet av stängslet. Slutligen skulle statens domäners fond vid överflyttandet nedskrivas med ett mot områdenas taxeringsvärde svarande belopp.

Med eget utlåtande den 24 mars 1953 har kanslern för rikets universitet överlämnat en den 15 december 1951 dagtecknad skrivelse, vari *större akademiska konsistoriet vid Lunds universitet* med instämmande av universitetets drätselnämnd hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för överflyttande till universitetet av de under domänstyrelsens förvaltning kvarstående delarna av kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna. Vid kanslersämbetets utlåtande har fogats yttranden av domänstyrelsen, vederbörande domänintendent, överjägmästare och jägmästare samt av riksantikvarieämbetet. Därjämte har riksräkenskapsverket, efter remiss, avgivit utlåtande i ärendet.

Av de föreliggande handlingarna inhämtas, att konsistoriets framställning avser det å nyssnämnda karta med litt. G betecknade området. Detta omfattar 86,8360 hektar och arrenderas jämte kronoegendomen Arendala av lantbrukaren Göran Nilsson intill den 14 mars 1955. För närvarande användes området som betesmark men avses skola — under tillvaratagande av arkeologiska, kulturminnesvårdande och botaniska intressen — begagnas för studenternas idrott, friluftsliv och studier.

Konsistoriet har i sin framställning anfört, att Lunds akademiska golfklubb, vilken anlagt en väl hållen och mycket frekventerad golfbana å det område, vilket betecknats med litt. B å den till ärendet hörande kartan, anhållit hos konsistoriet, att åtgärder måtte vidtagas för att förvärva ytterligare mark för att möjliggöra utvidgning av golfbanan. Vidare har konsistoriet anmält, att framställningar om förvärv av ytterligare delar av berörda kronoängar gjorts av dels föreståndaren för den systematiska avdelningen vid universitetets botaniska institution, dels universitetets historiska museum. Härom har konsistoriet anfört i huvudsak följande.

Från botaniskt håll har framhållits, att de av domänverket fortfarande disponerade delarna av kronoängarna från botanisk synpunkt är av synnerligt värde, att i vårt land vederligt icke finnes något därmed jämförligt område, där en botanisk-pedologisk undersökning skulle kunna ge så värdefulla resultat samt att områdets säregna flora och dess naturbeskaffenhet hotas genom långvarig betning. Av dessa anledningar är det av mycket stort intresse, att området avsättes som naturreservat. Från historiska museets sida har framhållits, att kronoängarna är så rika på kulturminnesmärken, att de måste räknas som ett av vårt lands förnämsta kulturminnesområden. Även från arkeologisk synpunkt är det sålunda av betydande intresse, att området erhåller effektivt skydd. Områdets närhet till Lund gör dessutom detta värdefulla undersökningsobjekt lättillgängligt för forskningen och lämpligt för exkursioner med de studerande i arkeologi och botanik. De intressen, som ligger bakom berörda framställningar och som icke konkurrerar inbördes, motiverar till fullo, att även återstående delar av kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna överlämnas till Lunds universitets vård och förvaltning.

Konsistoriets framställning tillstyrkes av samtliga de myndigheter, som avgivit utlåtanden i ärendet. Myndigheterna har i övrigt anfört i huvudsak följande.

Riksantikvarieämbetet förutsätter, att universitetet förbinder sig att sköta och vårda området på lämpligt sätt och att den plan, som skall ligga till grund för skötseln, upprättas i samråd med ämbetet.

Domänintendenten anför, att arrendatorn av kronoegendomen Arendala bör ha företräde att av Lunds universitet även i framtiden till vid varje tillfälle gällande priser få arrendera de områden, som eventuellt kan komma i fråga för betning. Vidare bör universitetet åläggas att uppgöra noggranna planer för vården av området.

Revirförvaltaren upplyser, att universitetet planerar att förutom de i konsistoriets framställning avsedda anläggningarna anordna ett arboretum för skogsträd för sin botaniska avdelning samt ifrågasätter om icke vid områdets eventuella överflyttande till universitetet samråd med revirförvaltningen borde förutsättas i denna fråga.

Domänstyrelsen har icke något att erinra emot att ifrågasvarande område från och med den 14 mars 1955 överflyttas till universitetets förvaltning. Styrelsen förutsätter därvid, att arrendatorn av kronoegendomen Arendala tillerkännes företrädesrätt att mot avgift enligt gängse pris i orten få arrendera de delar av området, som enligt universitetets bedömning eventuellt kan upplåtas för betning, samt att statens domäners fond nedskrivs och statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond uppskrives med 68 500 kronor. Styrelsen framhåller även önskvärdheten av att samråd äger rum med styrelsen, därest ett arboretum för skogsträd anlägges å området.

Departementschefen.

Av utredningen i ärendet synes framgå, att värden och förvaltningen av ifrågasvarande med litt. G betecknade område av kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna lämpligen bör överflyttas från domänstyrelsen till Lunds universitet. Jag biträder därför konsistoriets förevarande framställning. Därvid förutsätter jag dock, att de från domänstyrelsens och riksantikvarieämbetets sida framförda önskemålen angående företrädesrätt för arrendatorn av kronoegendomen Arendala till betesrätt inom området liksom även angående samråd med styrelsen och ämbetet vid anläggandet av arboretum inom området, respektive vid uppgörandet av plan för områdets skötsel kommer att tillgodoses. I samband med överflyttningen, vilken icke torde kunna genomföras utan riksdagens hörande, torde vidare statens domäners fond bära nedskrivs och universitetets delfond av statens allmänna fastighetsfond uppskrivas med 68 500 kronor. Överflyttningen bör i enlighet med styrelsens förslag äga rum den 14 mars 1955.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medge,

att förenämnda med litt. G betecknade område om 86,8360 hektar av kronoängarna Räfthagen och Kungsmarkerna (Räften 1¹) i Södra Sandby socken, Malmöhus län, må från och med den 14 mars 1955 överflyttas från domänstyrelsens till Lunds universitets vård och förvaltning, i samband varmed statens domäners fond skall nedskrivs och statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond uppskrivas med 68 500 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Arne Beckman.